

รายวิชา ภาษาไทย

เรื่อง รู้หลักร้อยกรอง
(กลอนดอกสร้อย)(๑)

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ครูผู้สอน รุ่งพิรุณ เชื้อนรอบ

เรื่อง รู้หลักร้อยกรอง
(กลอนดอกร้อย)(๑)

บัดนั้น

น้อมเศียรบังคมแล้วทูลไป
ให้นิ้วข้าเป็นเพชรฤทธิ
จะได้รองเบื่องบาทา

นนทกผู้มีอัชฌาสัย
จะขอพรเจ้าไตรโลกา
จะชี้ใครจงม้วยสังขาร
ไปกว่าจะสิ้นชีวี

กลอนบทละคร

สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน
ไม่เหมือนแม่้นพจมานที่หวานหอม
กลิ่นประเทียบเปรียบดวงพวงพะยอม
อาจจะน้อมจิตโน้มด้วยโลมลม

กลอนสักวา

แมวเอ๋ยแมวเหมียว

ร้องเรียก เหมียว เหมียว เดียวก็มา

รู้จักเอารักเข้าต่อตั้ง

ควรนับว่ามันกตัญญู

รูปร่างประเปรียวเป็นนักหนา

เคล้าแข้งเคล้าขาน่าเอ็นดู

คำ คำ ชำนั้่งระวังหนู

คอยดูอย่างไวใส่ใจเอ๋ย

กลอนดอกสร้อย

กลอนดอกสร้อย

กิจกรรม

รู้หลักร้อยกรอง (กลอนดอกลีร้อย)

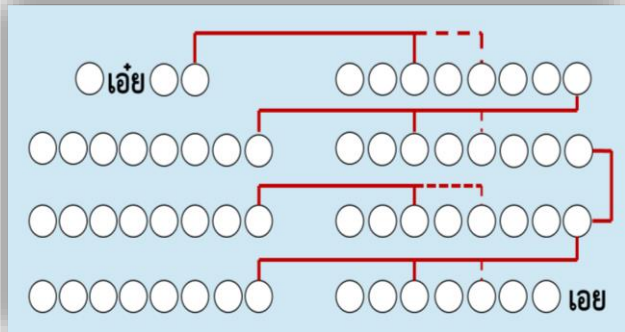

✚ กลอนดอกสร้อย

คือ บทร้อยกรองชนิดหนึ่งที่ปรากฏในวรรณคดีไทยมาช้านาน มีลักษณะการแต่ง เหมือนกับกลอนสุภาพและกลอนสักวาทุกประการ แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการขับร้อง วรรณคดีที่แต่งด้วยกลอนดอกสร้อย ได้แก่ กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า

✚ ลักษณะของกลอนดอกสร้อย

1. มีการสัมผัสบังคับเหมือนกลอนสุภาพทุกประการ
2. บทหนึ่งมี ๔ คำกลอน หรือ ๘ วรรค
 - วรรคที่ ๑ เรียกว่า วรรคสดับ - วรรคที่ ๓ เรียกว่า วรรคครอง
 - วรรคที่ ๒ เรียกว่า วรรครับ - วรรคที่ ๔ เรียกว่า วรรคส่ง
3. แต่ละวรรคใช้คำ ๖ - ๘ คำ แต่วรรคแรกจะมี ๔ คำ
4. คำที่ ๒ ของวรรคแรกใช้คำว่า “เอ๋ย” ส่วนคำสุดท้ายของบทคือวรรคที่ ๘ ใช้คำว่า “เอ๋ย”

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ เรื่อง ลักษณะกลอนดอกสร้อย

ศึกษาด้วยตนเอง
เป็นเวลา ๕ นาที

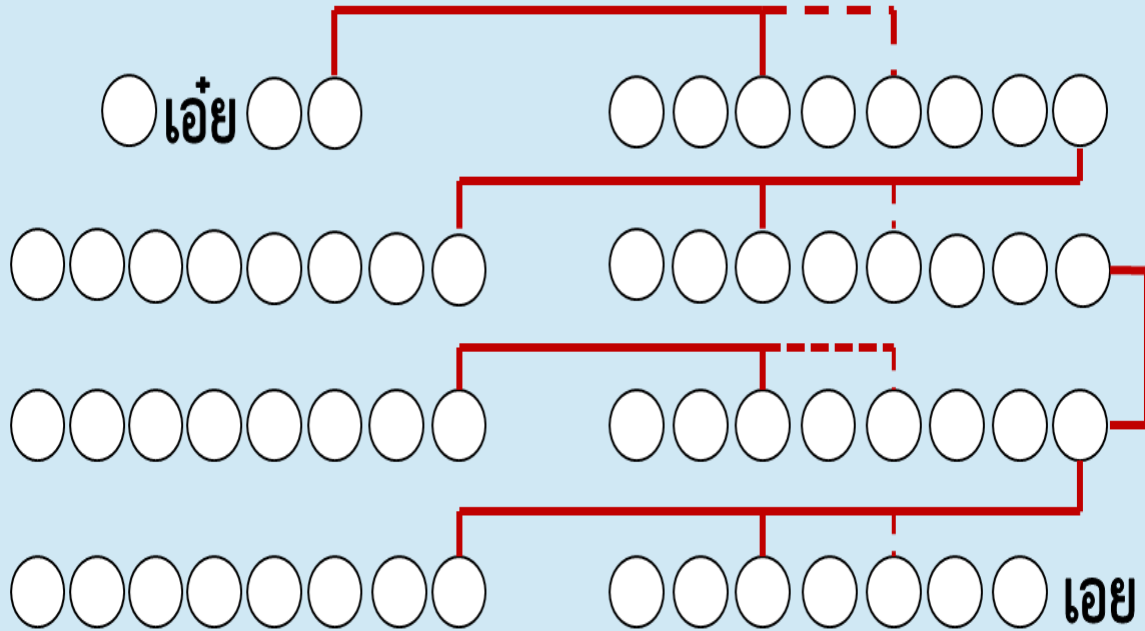
ตัวอย่างใบความรู้ เรื่อง ลักษณะกลอนดอกสร้อย

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

กลอนดอกสร้อย มีลักษณะอย่างไร

แผนผังชั้นทลักษณะกลอนดอกสร้อย

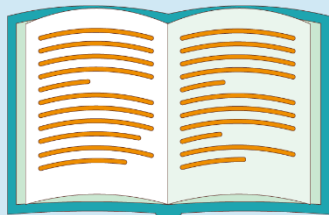

วรรค ๑ สดับ

วรรค ๒ รับ

วรรค ๓ รอง

วรรค ๔ ส่ง

ลักษณะกลอนดอกสร้อย

มีการสัมผัสบังคับเหมือนกลอนสุภาพทุกประการ

บทหนึ่งมี ๔ คำกลอน หรือ ๘ วรรค

แต่ละวรรคใช้คำ ๖ - ๘ คำ

ลักษณะกลอนดอกสร้อย

วรรคแรกมี ๔ คำ

คำที่ ๒ ของวรรคแรกใช้คำว่า “เอ๋ย”

คำสุดท้ายของบทคือวรรคที่ ๘ ใช้คำว่า “เอ๋ย”

การสัมผัสบังคับ กลอนดอกสร้อย

แผนผังชั้นทลัษณ์กลอนดอกสร้อย

○ **เอ๋ย** ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ **เอ๋ย**

เสียงวรรณยุกต์ ทำยคำแต่ละวรรค

เสียงวรรณยุกต์ท้ายคำแต่ละวรรค

คำสุดท้ายวรรคที่ ๑ ใช้ได้ทั้ง ๕ เสียง
แต่ไม่นิยมเสียงสามัญ

คำสุดท้ายวรรคที่ ๒ นิยมใช้เสียงจัตวา

เสียงวรรณยุกต์ท้ายคำแต่ละวรรค

คำสุดท้ายวรรคที่ ๓ นิยมใช้เสียงสามัญ

คำสุดท้ายวรรคที่ ๔ นิยมใช้เสียงสามัญ

กิจกรรม

ร้อยเรียงคำกลอน

นกเอี้ยงนกแสก

อยู่บนยอดหอระฆังบังแสงจันทร์
เหมือนมันฟ้องดวงจันทร์ให้ฉันดู
ถือเป็นที่รโหฐานนมนานมา

จับจ้องร้องแจ๊กเพียงแฉกขวัญ
มีเถาวัลย์รุงรังถึงหลังคา
คนมาสู่ช่องพักมันรักษา
ให้เลื่อมผาสุกสันต์ของมันเอ๋ย

ต้นเอ๋ยต้นไทร
และต้นโพธิ์พุ่มแจ้แผ่ฉายา
ล้วนร่างคนในเขตประเทศนี้
แห่งหลุมลึกลานสลดระทดใจ

สูงใหญ่รากล้อยห้อยระย้า
มีเนินหญ้าใต้ต้นเกลื่อนกล่นไป
ดุขณีนอนราย ณ ภายใต้
เรายังใกล้หลุมนั้นทุกวันเอ๋ย

กองเอ๋ยกองข้าว
เกิดเพราะการเก็บเกี่ยวด้วยเคียวใคร
เข้าก็ขับโคกระบือถือคันไถ
ยัดหางยามยกไปตามใจจิ้งจอก

กองสูงราวรวงน้ายิ่งน่าใคร่
ใครเล่าไถคราดพื้นพื้นแผ่นดิน
สำราญใจตามเขตประเทศถิ่น
หางยามผินตามใจเพราะใครเอ๋ย

ยามเอ๋ยยามนี้

อากาศเย็นเยือกหนาวคราววิกาล

มีก็แต่จิ้งหรีดกระกรีดกริ่ง!

คอกควายว้าวร้าวเกราะเปาะเปาะ! เพียง

ปลถพีมีดม้าวทั่วสถาน

สังัดปานป่าใหญ่ไร้สำเนียง

เรไรหิ่ง! ร้องขรมระงมเสียง

รู้ว่าเสียงเกราะแว่วแผ่วแผ่วเอย

ความเอ๋ยความรู้
หมดโอกาสที่จะซี้ต่อนี้ไป
อันความยากหากให้ไร้ศึกษา
หมดทุกข์ขลุ่กแต่กิจคิดหากิน

เป็นเครื่องชูชี้ทางสว่างไสว
ละห่วงใยอยากรู้ลงสู่ดิน
ย่นปัญญาความรู้อยู่แค่ถิ่น
กระแสวิญญาณจน์เพียงนั้นเอ๋ย

ดวงเอ๋ยดวงมณี
หรือใต้ท้องห้องสมุดสุดสายตา
บุปผชาติชูสีและมีกลิ่น
ไม่มีใครได้เซยเลยสักคน

มักจะลึกลับอยู่ในภุษา
ก็ล้อมซาสิ้นชมนิยมชน
อยู่ในถิ่นที่ไกลเช่นไพรส์ณธ์
ย่อมบานหล่นเปล่าตายมากมายเอย

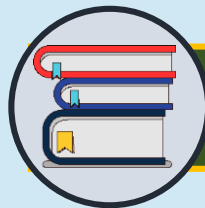
สรุป

กลอนดอกสร้อย เป็นบทร้อยกรองที่มีลักษณะ
การแต่งเหมือนกับกลอนสุภาพแต่แตกต่างกันที่วรรค
แรกคำที่สองใช้คำว่า “เอ๋ย” ส่วนคำสุดท้ายของบท
ใช้คำว่า “เอ๋ย”

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง รู้หลักร้อยกรอง (กลอนดอกสร้อย) (๒)

สิ่งที่ต้องเตรียม

หนังสือหลักภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ปากกาสี

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

